

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
"Діло" Львів.
Головний Редактор прий-
має від 11—12 год. перед-
полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРІЮ:
Місячно 4-00 зол.
Чвертьрічно 12-00
Піврічно 24-00
Річно 48-00

ЗА ГРАНИЦЮ: В Америці і Канаді,
Франції, Італії, Бельгії 20 фр. фр.
Італії 750 зол., Німеччині 750 зол.,
Ніддларі 5 шв. фр., Чехослова-
ччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Бол-
гарії 750 зол., Австрії 750 зол.,—
Збіра адреса і зол.

Телеф. Редації: 29-41.
Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Нові шкільні закони в світлі практики.

Українське приватне шкільництво.

Воно на загал зберегло свій доісторичний стан посідання. Отворено нові три відділи четвертої гуманістичної класи (при семінарії „Р. Ш.“ в Самборі і Стрию та при гімназії СС. Василянках у Львові), збережено майже у всіх гімназіях „Р. Ш.“ і в гімназії СС. Василянках у Львові перші класи та отворено у кількох народних школах „Р. Ш.“ нові п'яті класи. За те у діяльності приватних семінарій є досить великі втрати. Отримавши два курси семінарії „Р. Ш.“ в Коломиї закіндовано наслідком упадку фреквенції, що наступила подекуди і в приводу тенденції нових шк. законів. Вониж, ліквідовуючи зовсім семінарії, ставлять на нових основах освіту майбутнього вчительського персоналу й обезвартують те першню. Семінарія „Р. Ш.“ у Львові не відчинила трьох курсів (I, II, III), а решта семінарій „Р. Ш.“ та семінарії СС. Василянок теж не відчинила своїх перших курсів. Всеж можна казати, що в сумі приватне шкільництво майже зберегло свій стан посідання.

Однак і тут є своє „даде“. Воно відноситься як до I. класу. В державних гімназіях ту класу звинено і це ми занотували як втрату. У приватних її затримано і ми повинні це занотувати як збереження стану посідання. Та тільки тут відбула історія. Після проголошення, що приклад гімназіям виниклово буде можна отворити I. класу, а приватним семінаріям I. курс, пришло зв'язання, що ці класи не можуть старатися за т. зв. право прилюдности. Мимо цього до I. кл. гімназій діти як-так повписувалися до семінарій ні, бо вони перестали давати практичні користи. І після цього пішов спір за програму науки цієї I. класи: шкільна влада зажадала її зрівняння (щодо програми) з V. класом народних шкіл. Були навіть спроби піддати цю I. гімназію класу надзорові повітових шк. інспекторів... Однак справа та ще не вирішена. На разі I. гімн. класи придержуються програми V. кл. нар. шкіл, мають право ввести надпрограму латину і піддають, покищо, безпосередньому надзорові кураторії. На кожний випадок дарунок, зроблений приватному шкільництву під вартом I. гімн. класи оказався дуже не великої вартості. Трудно його вписувати в „прибл“, хоч і в „розхід“ не можна...

Зменшення фреквенції. — „Сліпа вулиця“.

Нові шкільні закони вводять реформу, яка яким одву для нас велику небезпеку: зменшення, і можна сказати, стримання доплати селянських дітей до гімназій, а в слід за тим зменшення і навіть заник української інтелекції. Божа відновлює і скріплює свої ради головним доплатом зі селянського масиву: Мабуть загально відомо, що це може наступити наслідком того, що нова гімназія буде спіратися на народну школу II. ступня (теперішню 6-й класову школу). Тимчасом сільські вселюдні школи на українській території є майже виключно найнижчого I. організаційного ступня і тому селянська дитина, щоби дістатися до гімназії чи якоїнебудь середньої школи майбутнього нового типу мусить поступити перед тим до народної школи II. ступня або відповідно доучуватися до II. ступня. Через те між II. освітою, добутою на селі, та чимось, потрібним для поступлення до середньої школи, не буде тягасті, створиться двох ступнів прорив. На шляху сільської дитини до вищої, середньої освіти повстане „сліпа вулиця“. Мислі діти цієї „сліпої вулиці“ не матимуть, бо вони відразу поступатимуть зі своєї народної школи до середньої.

Цей закид „сліпої вулиці“ в уполісвідженнях і в добуванні освіти дуже поважний. Його треба новим шк. законам усі, за винятком їхніх декларованих прихильників. Оборонці шкільної реформи подавали за аргумент проти „сліпої вулиці“ те, що родичі дитини, коли вже поставили її дати до середньої школи, ніколи не відмовлять їй на два роки до школи II. ступня.

Ось тут поставимо собі питання, чи дотеперішня чотиромісячна практика оправдує наші побоювання щодо зменшення доплати до середніх шкіл наслідком „сліпої вулиці“?

Дезорієнтація серед родичів. — Упадок фреквенції в середніх школах.

На нашу думку: так, хоч, що правда, точних матеріалів на підтвердження цієї думки — нема.

Перш усього слід підкреслити, що шлях добування освіти опертий на привичці. Фраза „з четвертої народної — до гімназії“ вже була власністю найдавших закутин українського села. Таж ми мали на 23 гімназії усіх родів і типів на всій нашій території аж 22 осмикласові! А тепер забракло або скоро забракне у всіх тої класи, яка їх зв'язувала з народними школами найнижчого ступня. Безперечно, що з цього приводу мусіла наступити дезорієнтація і замішання у всіх „клієнтів“ гімназій, а також і семінарій, т. зв. 31 українських середніх приватних і держав-

ЧИСТОТА,

ГИГІЕНА,

ПОЖИВНІСТЬ —

це головні прикмети масла і набілу, купленого в

„МАСЛОСОЮЗ“

них шкіл стало осередком занепокоєння напевно для бодай півтори тисячі українських родичів! Постараємося бодай у кількох прикладах приблизно означити число дітей, що в цьому шк. році стали жертвами нових шкільних законів і попали в „сліпу вулицю“ свого життєвого шляху.

У Львові на перший рік у всіх трьох українських семінаріях („Р. Ш.“, СС. Василянках, утравістична) зголошувалося щорічно около 200 дівчат. Для прикладу: в одній державній семінарії зголосилося в році 1925-26 140 кандидаток, у 1928-29 — 111, у 1931-32 — 93. В цьому році ні одна з тих семінарій не отворила першого року. Ясно, що родичі, які ладнилися післати туди своїх дітей, заскочені ліквідацією першого року, мусіли рішатися: або до якоїсь годібної школи, або залишити дитину дома. Каясою, що це найкраще підходило для потерпілих кандидаток могла би бути IV. кл. гуманістичної гімназії. І таку отворили у Львові СС. Василянки. До неї зголосилося 24 дівчині! Решта, т. зв. около 180, загубила свою утерту життєву стежку і більшість з них не пробувала мабуть навіть шукати іншої. Цю дезорієнтацію мусимо записати на рахунок прориву між вселюдною школою і семінарією, бо забракло звеня між тими школами, що їх раніш зв'язувало. Скільки дівчат з тих 180 узагалі не поступило до ніякої школи — не знаємо. Лише напевно невеличка частина спромоглася на енергійне шукати таких продовження своєї освіти в провінціанальних і польських школах і знову лише частина тієї частини добилася свого. Останні, напевно більше ніж сотня, це мірило заломання зусиль, сподівань, калькуляцій, словом мірило розпачування цього соціального терну, яке йшло з усіх боків громадянства і було доконала львівських семінарій зосереджене.

Ми приймаємо, що в наслідок ліквідації I. кл. тут пропало 15 клас. Рахуючи по 40 учнів на класу, матимемо, що 600 дітей не поступило до державних середніх шкіл. Вписи до обох держ. нар. шкіл виказують приріст на 97 дітей (Шашкевича у Львові 57, в Перемішлі 38), до IV. гимн. СС. Василянок 24 дітей, т. зв. 121 дітей маємо в евіденції. Що сталося з рештою т. зв. з 480 дітьми? Правдоподібно знову частина найшла пристановище в польських народних школах, частина може в приватних українських, а решта з тих 480 сидить дома без науки. Ось-так, хоч трудно подати точне число, скільки молоді цього року не поступило узагалі до школи вна-

НЕ ВИСТАНЕ, ШО ВИ ВИПОВІЛИ В ПЗУВ.
обезпечення 1/3 части вартості своїх будинків
і її обезпечили в

Т-ві Взаїмних Обезпечень „ДНІСТЕР“

у Львові, вул. Руська ч. 20.

Ви ще мусите найдальше до дня 25. грудня п. р. викупити свою будинкову полісу в „ДНІСТРІ“ на 1931 р., бо інакше Ваше обезпечення в „Дністрі“ буде неважне і в цілости перейде до ПЗУВ

слідок замішання, спричиненого нагальним введенням шкільної реформи, а скільки опинилося не там, де пів року раніш задумувало, то проте напевно можна сказати, що те число було у порівнянні до минулих літ незвичайно велике. Не маючи змоги подати жерть „сліпої вулиці“, ми проте можемо твердити, що вона доти існуватиме доки суспільність не призине до нових коріг добування освіти і поки наслідки існування „сліпої вулиці“ не будуть зменшені через творення відповідної сітки вищеступневих народних шкіл.

Це останнє мусимо зробити під загрозою величезної соціальної небезпеки: затрати своєї інтелекції. Зменшення II. доплати йде і так непомітно від ряду літ. Упадок фреквенції по державних гімназіях з українською м. н. є в останніх літах жахливий. Ось для прикладу дані з двох гімназій у Львові (де ще фреквенція зменшилася відносно не так дуже як у гімназіях на провінції) з останніх 6-и років, т. зв. за шк. роки 1927-28, і т. д. до 1932-33. Головне заведення: 755, 613, 531, 526, 428, 384 себто зменшення на 49.1 проц. Філія: 548, 532, 502, 485, 448, 377 себто убуток молоді трохи понад 31 проц. Додаймо до цього значення держ. гімназій з укр. м. н. в Тернополі і зменшення фреквенції у всіх приватних гімназіях „Р. Шк.“ (напр. Рогатин перед розв'язанням мав 350, після реактивування 120 учнів). Вкінці додаймо причини зменшення, які принесуть нові шк. закони наслідком почвирної селекції (при переході з нар. школи I. ступня, до нар. шк. II. ст., звідти до чотиро-класової гімн., звідти до ліцею, звідти на університет) та наслідком узагалі зменшення загально освітнього шкільництва, а марево незалежної від нас і некорисної для нас зміни соціальної структури нації стане дуже виразне. В. Кузьмович.

ЛЕШЕТА, СОВГИ, САНКИ і проче дістануть наї дешевише в одинокій українській спортивній складниці

„ПЛАСТ“, ЛЬВІВ, вул. ГОРОДЕЦЬКА ч. 95.

Закарпаття.

По „всенародному“ конгресі.

З ужгородського „Українського Слова“ (ч. 18) довідуємося, що зааранжований москвофілами в кількох селах страйк шкільних дітей проти українських шк. підручників провалився швидко. Після вняснення людям на місцях, у чому річ, страйк, що охопив був зрештою дрібну скількість дітей, моментально припинився. Деякі з тих збаламучених сіл, що домагалися „руських“ підручників, тепер шлють протести проти вживання московських підручників у школах до мін-ства освіти. А москвофілські мисери, що скликували до Мукачева для протесту проти народної мови у школах голодений „всенародний конгрес“, тепер ведуть між собою самі війну, посварившись за впливи, почести і посади. Словом: невдача на цілій лінії!

Перші загальні збори українських письменників і журналістів.

Дня 23. жовтня п. р. відбулися в Ужгороді перші загальні збори Т-ва українських письменників і журналістів. Присутніх було 15 членів, які рішили заложити таке товариство, щоби морально та матеріально допомагати своїм членам. Головою Т-ва обрано Ірену Ненишчу, до виділу увійшли: Гренджа-Донський, Ол. Поліський, Довгаль і д-р В. Бірчак. Заступники

х-р М. Брашайко, Ю. Ревай. До контрольної комісії: А. Волошин, О. Бойчук і Мартинович. Заступники членів контр. ком.: Зореслав і А. Ворон.

Стан середнього шкільництва на Підкарпатті.

Середні школи й учительські семінарії мають у нас цього року 104 класи. Учні 2512, учителів 1108, разом 3620. Гімназія в Берегові має 8 клас українських із 165 учнями і 8 кл. мадярських із 490 учнями. Держ. гімназія в Хусті має 10 укр. клас із 315 учнями і 4 чехословацькі класи із 119 учн. Гімназія в Мукачеві має 13 українських клас із 548 учнями і 8 клас із 150 учн. Гімназія в Ужгороді має 14 укр. клас із 522 учнями і 8 клас із 375 учн. Приватна єврейська гімназія в Мукачеві має 8 клас із 275 учнями. Державна учит. семінарія в Мукачеві має 4 класи із 150 учнями, ужгородська мужеська учительська семінарія має 164, жіно-

ча 172 учн. Побічні чехословацькі класи при учительській семінарії в Мукачеві 167 учн. У порівнянні з минулим роком є в гімназіях 351 учнів більше, в учит. семінаріях 46 учнів більше. („Укр. Слово“).

Свято десятиліття читальні „Просвіти“ в Зарічу.

В неділю 23. жовтня відбулося в Зарічу коло Перечина прекрасне свято: десятиліття читальні Т-ва „Просвіта“. При цій нагоді посвятили прапор. Приїхало багато гостей з Ужгороду і з дальших міст. Народу було багато. Виступив хор з Перечина, хор із Заріча, грали оркестри: перечинська і зарічанська. В 4. годині поспол. було театральне представлення. Це прекрасне народне свято дуже добре вдалося, до того і погода була krásна, так, що це було однією з найкращих народніх свят. Велику заслугу має у веденні культурної роботи в Зарічу учитель п. Єнковський.

Церковні матеріали

брокати на фелони, френзлі, галйони, нисти, також всілякі матеріали для потреб церковних і літургічних — а також ослінні новини у вовнах і шовку на плащі і дамські сукні поручає фірма

АДОЛЬФ АВЕРБАХ, Львів, Ринок ч. 20, телеф. 7-54. Рік засновання 1890.

„Ні зиск, ані слава“.

(Заснування Союзу Українського Соколіства за кордоном.)

(Допис з Праги.)

Вірні провідні ідеї основоположників соколіського руху — д-ра Мирослава Тирша та Інджіха Фігнера — „ні зиск, ані слава“, — наші Соколи на чужині завершили довголітню вперту працю заснування Союзу українського Соколіства за кордоном. Поодинокі соколіські гнізда наших емігрантів у Чехословаччині (Прага, Подєбради, Брно, Пардубіце, Ржевнице) в Аргентині (Буенос Айрес і Кордоба), в Югославії (Великий Бечкерек), та окремі Соколи, порозкидані скрізь на чужині, назверх заманифестували організаційну суцільність і єдність свого руху, що внутрішньо був пляново зосереджений вже підчас зїзду при кінці 1931 року в Подєбрадах. Сьогодні Союз вже існує, як фактичний репрезентант на чужині всього українського соколіського руху, тим більше, що виразно продовжує традицію ще на початку цього століття раптово зростаючого нашого Сокола-Батька. На зовні такий стан річей вимагає особливої зручності з боку керівників Союзу, бо напр. само можливе з'ясування в будучині взаємовідношення новозаснованого Союзу зі „Союзом Славянського Соколіства“ (Соколіство чехословацьке, югославянське, польське та зпоміж росіян-емігрантів) вимогатиме від українських Соколів не тільки витримки, але й багачко хисту, тактовності та відваги до оборони правди. В такій площині справа Союзу українського Соколіства та його ідеологічно-організаційного впливу на підрастаюче покоління має далекосягдє й дуже відповідальне значіння. Зміцнення Союзу та поширення українського соколіського руху взагалі залежить в

першу чергу від здійснення Управою Союзу відповідної до своєрідностей сучасного положення українського народу єдиної загальної провідної думки. Отже шлях дуже тяжкий та тернистий, шлях повний спокус і небезпек, але влячний для виявлення творчого духа.

Установчий Зїзд Союзу відбувся 30. жовтня в домі Тирша в Празі. Хто хоче собі уявити праский „Дім Тирша“, хай накреслить собі образ величезного вуля з людьми замість працьовитих бджіл. Усе в ньому доцільно розділене, а Тиршова засада „вічного руху“ здійснюється там, як найкраще.

Перед полуднем відбулося урочисте засідання зїзду, а по обіді — ділові наради. Після святочного відкриття зїзду й привітання гостей та побратимів староста інж. В. Прохода докладно й ґрунтовно з'ясував завдання українського Соколіства за кордоном. Був це виклад науки Тирша на тлі сучасного українського життя, а саме по відношенні до одиниці, громади та нації. Закон життя наказує змагатись. У боротьбі перемогає той, що є активнішим, дужчим, свідомішим. Невпинний рух і stále творче невдоволення, яке спонукує до поступу, служать запорукою активності. Здорове й аздове тіло є передумовою душевного розвитку. Український соколіський рух може знов стати дуже важливим чинником на багатьох ділянках нашого національного розвитку. „Де сила прикладається, — там світ гветься“...

Привітти з боку гостей започаткував побр. Ед. Таборски, староста чеського „Сокола“ Прага-Нусле. Бажаючи успіхів, висловив він своє

В перші роковини смерті
Д-РА ВОЛОДИМИРА ОХРИМОВИЧА
відбудеться в Успенській церкві в неділю дня 6. XI. в год. 1230
ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ,
на яке всіх своїх і знайомих запрошує
Рідня.

переконавання про дальше поширення Союзу та вказав на потребу інформування чехословацької соколіської громади про стремління українського Соколіства. Наших Соколів зв'язують з побр. старостою Таборським глибокі взаємини, бо-ж більшість з праских побратимів здобула соколіське вишколення власне під його досвідченим провідом. Промовець був нагороджений бурхливими оплесками всіх присутніх. Від „Всекозацької Станиці“ закінчивши високі школи в ЧСР, горяче привітав зїзд донець д-р М. Гребенніков, отаман Станиці, який м. ін. пригадав початки соколіського руху в Харкові на Україні. Цілий ряд дальших промовців манифестував щирі симпатії до зросту соколіського руху поміж українцями на чужині. Незначені вже й на перший погляд участь нашого старшого громадянства на відкритті зїзду була помічена всіми учасниками зїзду та живо обговорювалась. Переважала участь молодшого покоління: бадьорі обличчя, стрункі соколіські по-статі...

Велике зацікавлення присутніх викликала промова ген.-пор. М. Омеляновича-Павленка (б. команданта обох наших національних армій), який підійшов до соколіської справи зі становища військової оборони нації. Голова Цесуса д-р В. Орелєцький підкреслив м. ін. важливе завдання українського соколіського руху, як руху соборницького. Після дальших устних привітань були відчитані писемні (від І. Мїстостарости Чехословацької „Обще Соколіське“ побр. Тругляржа, старости Тиршової соколіської округи (жупи) побр. В. Прагра та ін. ческих діячів соколіського руху, від трьох українських високих шкіл у ЧСР, соколіських і тіловправних організацій в Галичині, руханкового гуртка в Софії, відділу Українського всепрофесійного робітничого Союзу в ЧСР, Українського Бюро в Берліні й т. д.).

Святочне засідання закінчилось одностайною ухвалою надіслати від зїзду привітання з виразом пошани й вдячності: президентові ЧСР, побр. д-рові Т. Г. Масарикові, провідові Чехословацької „Обще Соколіське“ та заслуженому соколіському провідникові — нашому проф. Боберському в Канаді.

По обіді відвідав наради зїзду проф. Олександр Кошиць, наш славний диригент б. „Республіканської Капелі“, що перед роками полонила музичний світ Європи й обох Америк. Довго невгавуючі оплески вітали Кошиця ті його промови. Дякуючи голові зїзду за запрошення та виявлене шире призначення, проф. Кошиць про свій „хрестовий похід“ з капелею (як казали тоді чужинці) зазначив м. ін. при-

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З 7. ЛИСТОПАДА 1932.

ПРОСПЕР МЕРІМЕ

3)

ВОВКУЛАКА.

Ми їли спершу мовчки; потім, випивши першу чарку Мадери, я сунув доктора, чи граф часто занепадає з тої причини, яка позбавила час сьогодні його товариства.

— Так і ні, — відповів доктор — це залежить від його протулюк.

— Якто?

— Коли поїде, наприклад, дорогою до Росеня, то вертає в мігреню і в препоганому настрою.

— Я їдав тою дорогою без подібного випадку.

— Це тому, пане професоре, — відповів він сміючись — що ви не закохані.

Я зітхнув, згадавши паніу Гертруду Вебер.

— Отже це в Росеню — сказав я — мешкає наречена пана графа?

— Так в тієї... щі. Наречена? Цього не можу знати. Звичайна локотна! Знає його з розуму, так як це сталося з його мати.

— Справді, васильки мені здаються, пані графиня... хороша?

— Божевільна, мій ласкавий пане, божевільна! А чим більше божевільна, що пиймає суди!

— Думаю, що ваша цінна опіка приверне їй здоров'я.

Доктор потряс головою, вдивляючись з увагою в колір чарки бордо, яку тримав у руці.

— Так як ось тут мене бачите, пане професоре, був я хірургом в ранзі майора, в полку у Калаузі. В Севастополі ми зранку до ночі відрізували руки та ноги; не говорю вже про бомби, що злітали на нас як мухи на коня обідраного зі шкури. І хоч не було там чого їсти і не було де мешкати, але я не нудився так як тут, де я їм і п'ю якнайкраще, де мешкаю як князь, де платять мені як придворному лікарю!.. То значить — свобода, дорогий пане!.. Уявіть собі, що через цю чортину я не маю ні одної хвилини на себе!

— Чи вона вже давно в під вашою опікою?

— Несповна два роки; але вже щонайменше двадцять сім літ, як вона збожеволіла, ще перед народженням князя. Не говорив вам того ніхто ні в Росеню, ні в Ковні? Отже слухайте, бо це цікавий випадок, про який я хочу колись написати статтю до „Медичного Вістника“ в Петербурзі. Вона збожеволіла зі страху...

— Зі страху? Як це можливо?

— Зі страху, який пережила. Вона походить з роду Кейстутів... О! в цій домі не роблять мезалінців. Ми, ми виходимось від Гедиміна... Отже, пане професоре, в три або два дні по своїх весіллі, яке відбулося в цій самій замку, де ми обідаємо (на ваше здоров'я!)... князь, батько цього вибачає на польованих. Наші литовські

дами це, як знаєте, амазонки. Княгиня їде туди на польовання... Вона лишається трохи ззаду, чь виходить перед мисливцями... не знаю вже докладно... досить, що нараз прилітає до графа що духу верхом, малий козачок графині! хлопчик дванадцяти або чотирнадцяти літ.

— Пане — каже — медвідь пірвав паню!

— Де? — питає граф.

— Там — каже малий.

Всі мисливці біжать на вказане місце; а графині ні сліду! З одного боку лежить удушений її кінь, з другого її кожух подертий на шматки. Шукають, перешукують ліс у всіх напрямках. Вкінці один мисливець кричить: „Медвідь!“ Дійсно медвідь переходив через уалісся і все ще тиснув зі собою графиню, без сумніву, щоби пожерти її вигідно в гушавині. бо ці звірята люблять поскоромитися лакомим кусочком. Люблять також, як черці, обідати в спокої. Граф, оженившись тому два дні, був дуже лицарський і хотів кинути на медведя з мисливським ножем у руці; але, мій пане, литовський медвідь не дається пробити ножем як олень. На щастя підручний стрілець графа, проноза останнього сорту, який того дня так, що не потрапив би розарити криліна від серця, стріляє зі свого кріса більше як на сто кроків, не турбуючися анічим, чи куля влучить у медведя, чи в жінку...

— І обидь медведь?

(Продовження буде.)

Завжди таке: „Я зробив те, що зумів і вважав те своїм обов'язком. Булоб добре, колиб кожний з нас, українців, зробив усе, що вміє, для добра нашого народу...“ Бурею оплесків відповіли присутні на ці слова.

Після ухвалення статуту, програмових і статистичних справ одностайно вибрали Управу і її пр. инж. В. Проходою на чолі. Під його — власне IX. Всесвітнього альянсу — досвідченим провідом Союзу може в своїй корисній пра-

ці досягнути видатних успіхів, особливо, коли українська журналістика зацікавиться розвитком українського соціального руху. Потреба тісного зв'язку соціальної праці з нашою пресою була рішучо підкреслена й на з'їзді.

Та й варто пам'ятати, що український соціалістичний рух на чужині заснуванням Союзу свого завдання не покінчив, але тільки зробив... початок. А цей добрий початок слід зосередити підтримати.

Д-р Микола Масюкевич.

У 20-ліття смерті Лисенка.

20 років тому, 6. листопада 1912, серед холодного, ясного дня, на просторому київському майдані — Байкова Гора, заповненому тисячами різноманітного люду, перед незаспанною могилкою пролунав трагічний зойк нашого поета Івана Стеценка: „Плач, Україно, вже не між живими твоєю Співця — Миколи Лисенка“.

Широ плакала тоді Україна! І потім не раз з пошаною і вдячністю згадувала потім незліченний інтерпретатор української пісні, який заповідав, що вона „ніколи не вмире, не загине“. Плакала Україна, алеж ще не оплакала достойно свого Великого Бояна.

Минуло 20 літ. За цей короткий, як для історії народу, час Україна перейшла великий шлях свого відродження, котрий, хоч і не без невдач, але безсумнівно кінцеві-кінців приведе до пере-

моги. Тоді український народ, якого розбудило до нового життя погненне слово Шевченка, проспіває М. Лисенком, з вдячністю, повним голосом і з повних грудей пошанує своїх новітніх будителів — Т. Шевченка та М. Лисенка, імена яких так нерозривно пов'язані. Тоді, в тім недалекому майбутньому належить оцінити працю й заслуги нашого славного музики-громадянина. А нині, в сумних умовах нашого життя, повинні ми згадати ширим словом і глибоким признанням невідомого народного працівника й геніального музиканта — М. Лисенка, що як прагматичний соловейко співав свої солодкі пісні ще до сходу сонця. Повинні згадати у всіх місцях земної кулі, де лиш б'ється свідомі українські серця, що в цьому скрутному і важкому часі, ксати сонце наше затьмарилось, потребують бадьорости, гарту й завзяття.

К.

В справі молитви у школах.

„Нова Зоря“ в ч. 84 (582) з 3. листопада ц. р. принесла на першому місці таке повідомлення: Єпископський Ординаріат у Станіславові: Станіславський Єпископський Ординаріат отримав таке писмо: Ч. 8101/IV. До Вєч. Урядів Парохіальних і Вєч. ОО. Катехитів Станіславської Єпархії. В справі молитви шкільних дітей обряду греко-католицького. Кураторія Шкільної Округи у Львові видала недавно розпорядок у справі відмовляння молитов перед і по школі. Єпископський Ординаріат на підставі автентичних інформацій, засягнених у Шкільній Кураторії, повідомляє отримав Вєч. Духовенство,

що згадана молитва не обов'язує шкільну дитину греко-католицького обряду. Діти шкільні обряду греко-католицького мають відмовляти перед і по шкільній науці і раз „Отче наш“ і „Богородице Діво“. Де учитель у школі силував би шкільних дітей греко-католицького обряду відмовляти молитви, заряджені Кураторією, місцевий священик обов'язаний про це повідомити Єпископський Ординаріат.

Від Єпископського Ординаріату, Станіславів, 20. жовтня 1932. р.

† Григорій, Єпископ.

Дипломатична гра Японії.

„Журнал де Женев“ помістив недавно повідомлення на тему японської політики у Манджурії. Зміст цієї статті такий: Японії вдалося з допомогою дипломатії поширити в Європі погляд на те, що вона у війні з Китаєм виступає проти комуністичного комунізму, що є втіленням у Китаю. Усе це неправда. Китайський уряд не має ніяких комуністичних симпатій, ані навіть свого представника у Москві, де саме сидить японський посол. Неправдою є теж, що радянський уряд протестує на Нанкін, бо від літ дипломатичні китайсько-радянські зносини зростають. Японський наступ на Китай не тільки не є комуністичним, а навпаки його є антикомуністичним.

Зате є всі дані вірити, що між радянським урядом і японським підписана йде у 1925 р. таку умову про взаємні концесії коштом Китаю. Уряд СРСР має дістати від Японії дозвіл на розробку нафти, що дає їй великі комерційні концесії на своїй території. За цим ідуть переговори про пакт неагресії між СРСР, Японією і

Манджурією. Тому, що північна Манджурія є в руках китайських добровольців, які загрожують життю тамешніх японців, японці хотять евакуувати своїх земляків, а це можливе тільки через територію, що належить до СРСР. З другого боку японці роблять великі замовлення на бензин у Москві, щоб стати незалежними від американців.

У грудні цього року мають — як повідомляє японська агенція — початись японсько-радянські переговори у Токіо щодо спільної умови; Японія має дістати концесії лісові, залізничні, риболовні, зате СРСР машини і різний матеріал, потрібний для закінчення пиятилки. Представник Японії в дорозі до Женєви вступить тепер до Москви, де матиме розмови з Литвіновим про визнання радянським урядом держави Манджурії, спільної політики на Далекім Сході для збереження миру і „про можливість представництва радянського уряду у Лізі Націй підчас дискусії над справами-азиатськими“.

Відгомін ліських подій.

Знову 12 селян перед судом у Сяноці.

Перед одинадцятим суддею окружного суду в Сяноці Зигфридом Гелісом відбулася у днях 27. і 28. жовтня ц. р. знову розправа проти 12-ох селян з Угерців, ліського повіту. Цей процес — це тільки відгомін ліських подій, які знайшли вже свій відгомін перед нагалим судом у Сяноці і в інших ліських процесах, які вже відбулися перед трибуналом у Сяноці і які ще відбудуться в найближчих тижнях.

Підсудних обвинувачував прокуратор Циміах Боронів ада. д-р Василь Владацький.

АКТ ОБВИНУВАННЯ.

Акт обвинувачення каже, що підсудні: 1) Іван Василь, 2) Іосиф Улян, 3) Орест Устіяновський, 4) Іван Василь, 5) Адам Устіяновський, 6) Іосиф Андорус, 7) Михайло Маковик, 8) Михайло Антон, 9) Станіслав Василь, 10) Петро Устіяновський, 11) Іосиф Конечко, 12) Зенон Хромий. Вони в дні 2. липня ц. р. у селі Вібрці, ліського повіту, поліція Бронислава Гроня і тому до винести алогичні по думці статті 138 § 1. к. з.

Підсудні зайшли до Вібрки випадково, повернувшись з дороги до Лобіани, куди йшли з допомогою на заклик селян, які погрозували, що на випалок відмови спалити село Угерців. Довідки від утікаючого з кіньми селянина з Вібрки, що поліція забирає вози з кіньми, підсудні зайшли до Вібрки. Тут зустріли поліція Бронислава Гроня, який з товаришами перевишні трус за зброєю, вивірився в село за фірами, щоб підійхати з товаришами із села. На вид юрби Гроня, відстрілюючись, запернув до своїх товаришів, але підсудні загрожували йому дорогою й оточували розстрілюючи, обклали ударами каменів в голову, а онісли побили палицями. Кріс Гроня відібрав підсудний Станіслав Василь.

Далі акт обвинувачення закінчує підсудним І. Кабала, П. Улянові, М. Маковикові і П. Маковикові, що вони поширювали в Угерцях від 29. червня до 2. липня ц. р. неправдиві вісті, начеб то в Лобіані поставлено мармуровий хрест на знак заведення панщини і що селяни не мають ніяких прав до своїх літ, які від 14-го ро-

Можна всюди дістати за 20 зол.

ку мають слухати лише дідачів. Крім того підсудні М. і П. Маковики мали поширювати вісті, що селяни б'ються в Телесніні, де також поставлено мармуровий хрест на знак заведення панщини. Тому прокуратор потягнув цих 4-ох підсудних ще за алогичні статті 170 к. з.

Знову підсудних І. Кабала, П. Уляна, І. Василь, М. Маковика, С. Василь, П. Маковика З. Хромого і М. Антона потягнув прокуратор за алогичні статті 251 к. з. за те, що ці підсудні силою втягнули селян до юрби на допомогу Лобіані і Вібрці. Далі підсудному П. Улянові акт обвинувачення закінчує, що він у дні 2. липня ц. р. наклеював селян у селі Орельці, ліського повіту до нападу на станицю поліції у Вілшаниці і до розбурювання поліції, далі до нападу на двір в Угерцях та до вбивства Станіслава Биняського, начальника громади в Угерцях. Висхід прокуратор закінчує, що підсудний Я. Андрусів забрав у дні 28. червня ц. р. 8 булок С. Тратнерові вартості 1.60 зол.

Підсудні заперечили всі свою вину. Заявили, що селянство було під масовою психозом, і тому вірили всім вістям про заведення панщини. Тому також вибралися до Лобіани.

ЗІЗНАННЯ СВИДКІВ.

Переслухано 22-ох свідків і відчитано зізнання 13-ох свідків. Свідки переважно підтвердили свої зізнаннями оборону підсудних. Самий св. Бронислав Гроня заявив, що не знає ані одного підсудного, який його бив. Знову св. Осип Навошко заявив під присягою, що не знає, хто побив Гроня. На запит суду, чому у свідстві обтяжив підсудних, що вони побивали Гроня, свідок каже, що в Угерцях побивали його поліціянти в яти і тому зі страху перед побоями обтяжив підсудних.

Прокуратор підтримав акт обвинувачення і в цілій основі. Оборонці д-р В. Блавацький збивав тези акту обвинувачення, кажучи, що підсудні не відповідають за свою вину, бо були під впливом масової психози. Підсудні майже всі неписьменні і легко повірили вістям про заведення панщини. Тому просив, аби підсудних уільнено від вини і кари або приноврено до них надвичайне злегнення кар, чи з уага на амністийний закон, есентуально кару зм'якшено.

ПРИСУД.

Всіх підсудних засуджено на кару від 1го року до 3 років, з того трьом засудженням завішено кару на три роки. Тому оборонці оголосив відклик.

В дні 9. листопада ц. р. починається перед трибуналом у Сяноці чергова розправа проти 12-ох селян з Вібрки.

СОЯМ ВІДЛОЖЕНИЙ НА 30 ДНІВ.

До соймового будинку прибув 4. ц. м. шиф правного бюро президії ради міністрів Пачоцький і вручив маршалкам сойму та сенату писмо прем'єра Пристора з розпорядком президента Мосціцького про відложення сесії законодавчих установ на 30 днів.

КАБІНЕТНА КРИЗІ В ЮГОСЛАВІЇ.

БІЛГОРОД. 6. XI. ПАТ. Місію утворення нового кабінету одержав д-р Срекіч, який буде старатися створити уряд на основі парламентаризму. Через те з кабінету устунуть кілька міністрів, що не є ані послами ані сенаторами. Міністерство закорд. справ має обняти Бртіч. Якщо місія створення нового кабінету д-рові Срекічові не вдасться, тоді цього завдання підляметься голова парламентарної фракції урядової партії Угуювич.

ШЕЗЛИ ДЖЕРЕЛА ВОДИ.

АТЕНИ, 5. XI. ПАТ. На халькедонському острові шезли всі джерела води. Це наслідок недавнього землетрусу. Населення звернулося до моря, щоб поставалася за волю до пиття.

Економічний огляд.

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

Хайборобська маніфестація.

Польські хайборобські організації готувалися до звільнення „Різдвяного Тижня“ в дні від 6.—13. листопада ц. р. У тому часі на терені цих організацій обговорювалися цілу низку справ, зв'язаних із сучасними болями хайборобів і з необхідністю приєднання господарського життя Польщі до відносин на селі. Останнього дня, себто 13. ц. м., відбувся поіменно запрошений делегати до Варшави, аби узгодити головні резолюції. Порядок центрального з'їзду вже устійнений: зібрання 4 регіональних підкомісій, засідання окремих регіональних комісій, наради головної комісії і пленарне засідання.

Польща й англійська торговельна політика після Оттави.

Постанови імперіальної всебританської конференції, яких реалізація вже починається, змушують Англію подбати за новий звіт торговельних договорів з різними державами. Акція в цьому напрямі вже почалася і разом з цим зарисувалися тут і там поважні комплікації в новому укладі річей. Ці комплікації грізніші очевидно для англійських контрагентів, для Радянщини, Польщі й інших держав, що будуть в Англії знаходити корисні речі збуту, будучи в інший спосіб користалися ходів передоттавської торговельної політики Англії. Справа виконання торговельної умови з РСР була вже обговорена на сторінках „Діла“. Сьогодні хочемо згадати про небезпеки, які грозять Польщі з новою орієнтацією Лондону. Небезпеки ці справді великі, бо Польща стоїть не тільки перед утратою англійського ринку, але також усіх трьох скандинавських держав, куди за ціну привізів хоче пройти англійський конкурент і засісти там ще міцніше, ніж досі. Що-правда — польський вплив на згадані ринки майже в цілості демпінговий, але все необхідний. Встане згадавати, що самих харчевих продуктів вивезла Польща до Англії в 1931 р. на 188 м. л. зол. (бекони — 125 м. л., яєць — 26, масло 4,5, цукор і т. і.), а про значення вивозу вугілля на північні ринки говорять уже ті колосальні жертви, що їх Польща несе, аби тільки втриматися там проти англійської конкуренції. Компенсаційний момент (англійське вугілля в заміну за харчеві артикули, дерево і т. і.), який виразно акцентує Лондон у переговорах зі Скандинавією, ба навіть намір створити „економічний блок“ скандинавських і балтійських держав під проводом В. Британії — це поважна атака на господарський „стан посідання“ Польщі, якого наслідки трудно передбачити. Вже валютної пертурбації в Англії (разом з тим і в Скандинавії) спричинили чимало фінансових втрат польським експортерам (вересень 1931 і жовтень 1932), одначе, не зважаючи на втрати, торговельна експансія не меншала. Та тим разом сунуть ще чорніші хмари.

СВІТОВА ХРОНІКА.

Найновіші підсумки щорічних жнив і збіжжів ціни. Варшавський Гос. Статистичний Уряд опублікував найновіші дані про жнива в Польщі, що їх він здобув на основі реалій 4744 кореспондентів. Виходить, що в порівнянні до попереднього року зібрано менше пшениці (на 32,8 проц.) і картопель (на 1,4 проц.), натомість більше жита (12,4 проц.), ячменю (4,2) і вівса (3,1). Та не тільки в Польщі, але також в інших краях збір жита, ячменю і вівса цього року більший, ніж у попередньому. Щодо пшениці, то появились дві смуги в Європі. На заході, у Франції, Іспанії, Італії й Німеччині, пшениця зародила дуже обильно. Натомість слабший урожай на Мадридській, в Болгарії, Румунії, Югославії, ну і в Польщі. Загалом європейський збір пшениці (з винятком РСР) більший від минулорічного на 7 мільйонів квінталів. Добрі результати щорічних жнив — це й до того у краях, що нормально наставлені на збіжжівний імпорт — це дозволяє на підвищити ціни. Надаючи — фактові кола ворожать навіть ще більшу тісноту на збіжжівному ринку. Вже тепер як в Європі, так і в Америці замітати

знизююча тенденція. В Канаді пшениця тримається завдяки інтервенції уряду. В Зауч. Держанах П. А. ціни падають і тільки виглядає на поважну трансакцію з Китаєм (на близько 8 мід. дол.) стримують ще катастрофальну бесту.

Ошадність в Англії.

„На британських островах сума вилаток ошадностей у трьох великих інституціях, а саме: у Британському і Шкоцкому Шадничому Комітеті, в Почт. Касі Ошадности і в звичайних шадничих касах є дуже велика, бо більше як 1,100 мід. фунтів стерлінгів. Поза тими організаціями, що підлягають державній контролі, має Англія чимало знаменито зорганізованих інституцій, які поширюють ідею шадження і яких капітали значно перевищують вище згадану суму“. Таке з гордістю заявив Мекдональд, запрошений Міжн. Інститутом Ошадности до висказання своєї оцінки з нагоди „Дня Ошадности“. Він сказав далі: Шадження — коли воно означає розумне обмежування зайвих вилатків, а не потрібних і доцільних — збільшує силу народу і зміцнює характер громадян.

Французькі парадокси.

Здавалось довгий час, що Франція залишиться „островом блаженних“, що криза, яка давить у весь світ, пошадить цього повенного богача і банкира численних народів. Та як не дивно, — бо запаси золотого металю, що його збрала Франція, є справді колосальні, досягають сотню мільярдів золотих франків, — Франція не тільки попала також у круті кризи, але переживає її ще гостріше, ніж більшість від неї країн. За три квартали ц. р. французький експорт зменшився на 38 відс. (висказуючи це в грошах на близько 23,5 мільярд франків), а імпорт на 34 відс. Укладок торговельних оборотів приїміс із собою частинну руїну промислу, все більше піднімає добробут французьких громадян, ширить нужду, безробіття. Паризький уряд бється з думками, що зробити з бюджетовим дефіцитом. Зашадили вже нічого не дається (заповідь редукції збройних сил Франції з 20 на 12 дивізій — це ще тільки проекти), резерви касові вичерпані, податкова шруба прикручена ще в добрих часах 1926 р. так міцно, що тепер, у часі кризи, хіба відкручувати треба. І Франція, немов цей легендарний скупар, сидить на золоті і бідує. Політична суперечності і тривога за своє провідне місце не дозволяє Франції ширше зайнятися до справи санації свого і світового господарства.

Підготовка світової конференції.

В Женеві підготовляють знавці льондонську конференцію, яка вперше буде справді світова, бо повалиться на ній також делегати цих держав, які не є репрезентовані в Лімі Націй. Широка програма, куди входять такі питання, як: міжнародна торговельна політика, необхідність усунення перешкод у товарній анміні (іннакше: скінчення з горничкою самостархальності), ціни сировини, валютної труднощі і золотий стандарт, справа нових кредитів і інші, а передовсім проблема воєнних міжнародних довгів — це справді неабияка програма. Власне найтрудніше мабуть буде розв'язка проблеми воєнних довгів, хоча на цю справу вплине висхід американських виборів, які знаходяться саме в передостанній фазі. Світ чогось більше очідає від перемоги демократичного Рузвельта, ніж від Гувера, хоча Рузвельт теж не задекларувався досі як беззастрешений прихильник ануляції європейських довгів. Започаткована знову в Оттаві нова торговельна політика Англії не дозволить також на великий оптимізм дотично міжнародних торговельних взаємин та валютної стійкості. Англійський фінансовий спец відішов з кінцем минул. місяця з підготовчої комісії і на оправдання себе сказав між іншим так: „Тому, що нема надій на зміну торговельної світової політики, думаю, що світова господарська конференція не принесе вдовольного результату у валютних справах“. Він як фінансовий знавець, уважав за краще в пору відійти. Чи справді світовий корабель безнадійно потопав, що шпурі відікають?

В. Н-вич.

Промислові заведення „САС“

Вироби „САС“ до набуття в Складах „Нар. Торговлі“ в краю і всюди.

Страйкова революта в Берліні.

Гострі розпорядки дирекції берлінського комунального товариства і змобілізована поліція не змогли, як спершу думали, до ліквідації комунального страйку в Берліні. Не вдалося урухомити підводи трамвайової ані автобусової лінії. Не рухало в рух підземної залізнички. Страйкарі обставили всі ремізи і двірці, не дозволяючи на який рух. Перші трамвайові вози мусіли мерщій завернути, бо страйкарі збомбардували їх камінням і вибили всі шини. В ріжких сторах міст прийшло до поважних сутичок з поліцією, причому опали жертви в убитих і ранених. З десятиох висланих автобусів дев'ять вернуло сильнішою зброєю. Поліція підняла страйковий революційний стріляти, на які демонстранти відповіли градом камінням. Поперек одної трамвайової лінії страйкарі усталили бар'єри з перемішаним возом, що припинило зовсім вуличний рух. Ночі на суботу поліція асистувала цілий

порувають консерви овочеві та яричні, як також повнила і мармоляди найліпшої якості. Замовлення на кожну скількість приймає „Народня Торговля“, Львів, Ринок 36.

„Нар. Торговлі“ в краю і всюди.

страйковий комітет, аложений із 52 членів, майже самих комуністів. До ночі були 4 особи убиті і 20 ранених.

Страйкова революта напередодні виборів до райкату сильно затрівожила урядові кола. Відкомісар Пруссії Брайт відбув конференцію з канцлером Папенем, після чого президія поліції наважала мобілізацію цілого поліційного корпусу до боротьби з страйкарями. Поліція управління вжити пальної зброї для охорони робітників, що оголошувались до праці. Шаним вечором відбулися збори службовців міської газети, на яких більшістю трьох чвертей відкинуто пропозиції їм проект редукції платення.

Дайте моральну і матеріальну поміч інвалідам УГА, котрі впали жертвою найвищого громадянського обов'язку!

СВЯТА 1. ЛИСТОПАДА.

СТАНІСЛАВІВ.

Як що-року, відсвяткував Станіславів пам'яті листопадові роковини урочисте Свято Боже. Що й підправив у виконанні по береги катедральної церкви о. кап. Лободич Богослуження закінчено гимном-молитвою „Боже Великий“. Святочні сходили відбули 1. ц. м. крім Студ. Сенції також Кружок ім. Уляни Кравченко і читальня „Просвіти“ на передмісті Бельведері.

ПРАГА.

В дні 1. ц. м. українські пластуни відсвяткували листопадові роковини вранці спільними зборами праських куріїв. На цих зборах бр. Чорний Вуж сказав промову про значіння першого листопада для молоді. На пропозиції бр. Нитки ухвалено замість вечері того дня скласти жертву на політичних в'язнів. Після зборів усі гуртом пішли на Олімпійський цвинтар у Празі. В тому дні у чехів були поминки. Майже вся Прага була на цвинтарі з квітами. Українські пластуни відвідали могили українських діячів, воєнків і молоді, що померли на чужині, і поклали на кожну могилу білі квіти, переважно жовто-блакитною стрічкою. При цьому на цвинтарі було присутніх і кількох членів праської організації „Пластуняту“. Цей виступ Пласту аробив і громадянство гарне вражіння. Також присутні на цвинтарі чужинці звернули на це увагу.

Увечері відбулися у двох місцях збори ріжних організацій з промовами і відчитами на тем' дня.

ГАНДІ ЗАПОВІВ ГОЛОДІВКУ.

БОМБАЙ, 5. XI. ПАТ. Ганді заявив, що знову пічне голоділку, коли гіндуські касти не будуть строго придержуватися пакту, заключеного в Пуні.

Розбройна конференція.

В Женеві зібралася президія міжнародної розбройної конференції під проводом Гендерсона, щоби вислухати реферату французького міністра війни Бонкура про французький план розброєння. Німеччина не вислала на конференцію свого делегата. Французький план спирається на гарантії безпеки і передбачує: 1) загальну гарантію при участі 34. Держав на основі пакту Бріана-Кельога по думці інтерпретації Отіссона і 2) військовий пакт європейських держав, які частину своїх зредукованих зброєнь мали би віддати в розпорядження Союзу Народів на спільну збройну силу та обчислення збройних сил кожної держави на основі проекту Гувера. Щоб довести до ослаблення офеңзивної сили та зміцнення дефензивної сили, треба наперед завести однакову військову форму в Європі, приймаючи міліційну основу. Даліше домагається французький план оміжнародовлення цивільного летунства, заборони воєдушної війни та віддання деяких роїв тяжкої зброї в розпорядження Союзу Народів. Потрібна теж строга міжнародна контролі. Франція охильна обнизити свої збройні сили, але під умовою, що всі держави приймуть міліційну систему та що ця система буде пристосована до числа населення, так, щоби держава з більшим числом населення не представляла небезпеки для держави з меншим населенням.

На основі повідомлення англійської преси розбройний проект англійського уряду домагається: 1) знесення або значного обмеження тяжких літаків до бомбардування і бовних апаратів; 2) поставлення цивільного летунства під міжнародною контролю і 3) визначення для кожної держави контингенту для приватних літаків.

Німецька молодь готова.

БЕРЛІН, 5. XI. ПАТ. На зборах „Остмарк-Ферайн-у“ в Берліні міністр внутр. справ Гайль вголосив промову, в якій вказав з гордістю на готовість німецької молоді адержати німецький стан посідання за столі. Особливо підкреслив міністр збройну волю корпоративної молоді.

Чи ви з нагоди листопада-місяця українських інвалідів зложили свою жертву на допомогу українським інвалідам?

В Іспанії палять церкви.

Із Мадриду повідомляють, що в останньому тижні були нові випадки підпалювання церков і монастирів. Стверджено, що це діло ватаги паліїв, що мандрує з міста до міста. Обчислюють, що в останніх місяцях згоріли в Іспанії 64 церкви і монастирі, а 77 впадо жертвою грабунків. Перед кількома днями згоріла до основ церкви св. Севастіана в Мадриді, а підпалено теж церкву в Роті.

ЗМОВА В ТОКІО

ТОКІО, 5. XI. ПАТ. Арештували тут більшу кількість людей, яких підозрюють, що брали участь у змові проти знищення електрики, щоб уникнути плати за світло та поновити чимало висхідних службовців під час метушні, що стивилася як наслідок пітми. Між арештованими в 6 членів була „Незалежна Молоді". Поліція каже, що уламівана цілу змову.

ТОКІО, 5. XI. У зв'язку з вістками про змову поліція перепела ревізію в хаті сина старельного консервативного провідника Міцуро Тома та в особу багатьох патріотичних організацій, що їх координував Тома. Арештували багато осіб. Тома втілював великим пошаним серед японських консервативістів. Тому поліція досі толерувала його діяльність.

ДОГАНА ДЛЯ ІРЛАНДСЬКОГО СОЙМУ.

ДВБЛІН, 5. XI. ПАТ. Провідник опозиції Союзу поставив на пленарному засіданні союзу таке внесення: Союз висловлює урядові догану за його безупинні невдачі в досягненні угод про розуміння з британським урядом і осуджує його політику, що тяжко навішує хлібоборство та вивозову торговель країн і спричиняє поміжні втрати для всієї суспільності в величезний вист безробіття.

У зв'язку з цим внесенням союз готується до дебати над політикою Де Валери.

НАЦІОНАЛІЗМ КОВАЛЕНЬ У МЕХІКО.

МЕХІКО, 5. XI. Появився тут розпорядок президента про націоналізацію ковалень золота, міді, ртуті, алюмінію, фосфату, азотанів, вугля, платини, заліза та біамуту. Райтерів кореспондент довідується, що ковальні концесії дають чужинцям, покищо не уновають.

НАПАД НА СТАЦІЮ.

ТОКІО, 5. XI. На вузлову станцію манджурської залізничної Су-Тін-Каль напало вчора опівночі бандитів і спалили цілу двірцю. У біглі, яка вивозилася, агітували начальника станції та залізничні службовці, а з особи згоріли. Тоді вранці потяг, що їхав туди до Дайрему, переїхав швидко крізь станцію і тим робом урятувався від нападом бандитів.

По широкому світі.

— „Дейлі Телеграф" обговорюючи вигляди на майбутнє президента Зл. Держав висловлює погляд, що вибір Рузвельта задовільний.

— У луганському тангарі у Венеції вибухла бомба, що знищила 50 літаків.

СТРИЧА КНЯЖНИХ.

РИМ, 5. XI. ПАТ. Кв. Ірива грецька відіхала в Філадельфії, щоб стрітисся з кн. Оленою руською.

НОВИНКИ

— Українська робітня жіночих суконь Осипи Саломі, Львів, ул. Романовича 9, м. 1. 4—5

— Різдвяні свята на Личаківі. Кругок Р. Ш. ім. кн. Льва улаштує 6. ц. м. в кімнаті читальні „Просвіти" (вул. Крупярська 15) свята „Різдвяної Школи". На програму складається співів артисти п. Сталініков, цитровий дит, дітчі хор і деклямації, приділ премій в образах і бібліотеці, жертвованих на відбудову свята. Початок в год. 6. веч. Отрим запрошують все громадянство. За Старшину: о. Дудкевич, п. Олена Рінглев, секретарка. 783 1-1

— Двократна конфіскація „Діла". Сьгоднішній (247) число „Діла" підпало дворазовій конфіскації. В год. 7. рано доручено понижче писем. Прокуратора Sądu Okręgowego Karnego we Lwowie, Wiceprokurator rejonu V. L. 36/748/32. Do Pana Aleksandra Kostyka, redaktora odpowiedzialnego za wydanie p. t. „Dilo" we Lwowie, ul. Rynek. 10. Zawiadamiam, że dnia 5. 11. 1932 r. zarządziłem tymczasową konfiskatę czasopisma p. t. „Dilo" Nr. 247 z dnia 6. 11. 1932 r. z powodu artykułu dotyczącego się w tytule od słów „Pomyłki", zawierającego czechy przestępstw z art. 11 k. k. (płanice nieczytliwy) wiceprok. rej. V. L. 36/748/32. W god. 7. рано доручено ще слідуюче писем. W Lwowie, dnia 5. listopada 1932 r. Tymczasowa konf. czasop. „Dilo" Nr. 247 z dnia 6. 11. 1932 r. Do Pana Aleksandra Kostyka, odpowiedzialnego red. czasopisma „Dilo" we Lwowie, Rynek 10. Zawiadamiam, że dnia 5. 11. 1932 roku zarządziłem na zasadzie § 487, p. k. tymczasową konfiskatę czasopisma j. w. z powodu artykułu „Płanice ukrainskiego narodu w Polsce" od słów „leperizacji" do słów „twierdzeń", od słów „życi" do słów „powoli", od słów „a wkinci" do słów „zaciennia", od słów „ne chcemo" do słów „życi", od słów „poboiuwanis" do słów

ВАГА ОЩАДНОСТІ У ЩОДЕННОМУ ЖИТТІ.

Місяць листопад — це місяць ощадності. В першу чергу ведеться пропаганда ощадності, бо в першу чергу використовують більші фінансові установи, як банки, кредитові товариства та ін.

Однак, аби ощадніста акція була доцільна, треба її починати від роблення ощадностей у дрібних видатках чисто господарського характеру. Бо ощадність не полягає на цьому, коли хтось відкладає частину із своїх капіталів, чи то складає їх на книжечку, але ощадний є той, хто постійно шадить на видатках та пригучує себе і дає приклад іншим, аби із сотини робити капітали.

Головною засадою ощадності є не робити видатків тоді, коли вони є зайві. Нпр. не брати

такісіви, коли маємо час заїхати трамваем. Н третини часу на спровадження і перенесення вугілля у цих випадках, коли можна вжити багато корисніша газу.

Коли ми вже торкнулися газу, то слід зазначити, що вживання його — це один, хто ані чи не найрашій спосіб, як шадити в домашніх господарстві. Поминувши вже те, що при газі ощаджуємо на самім продукті опалу, але ощаджуємо також на часі, бо вживаючи газу, робимо все шадливо, скоро і добре.

Тому при ощадністевій акції слід звернути на це увагу особливо нашим господарям та піднести вагу, анічність і користь, яку нам приносить вживання газу як опалового наасобу.

дав їх палиний матеріал. Розправа скінчилася засудженням Баховської на 18 місяців в'язниці з припиненням кари на три роки і Блаховського на три роки в'язниці.

— Самогубство. При вул. Галицькій ч. 10 у Львіві скоїла з першого поверху на подвір'я 16-літня Яніна Когутівна і подомила собі обі ноги, причому тяжко потовклася на цілому тілі. Причиною задуманого самогубства була набути любовна невдача. — В Зимній Воді пов. Львів отруївся 22-літ. робітник Тадей Земжер, а немоучи найти собі праці. — На вул. Мурарській у Львові наїшли незнайну молоду дівчину без життя. Стверджено, що вона отруїлася денатуратом.

— Змарнувала гроші чоловіка. Паранька Терешко в Монастирі пов. Ярослав повідомляла поліцію, що якийсь бандит напав на неї в лісі і відобрали гроші, які вона дістала від свого чоловіка із Франції. Однак поліційний розвідник ствердив, що ніякого нападу й грабунку не було. Тоді Паранька сказала, що напад вдумала, щоб не докучали їй люди, домагаючись позичок. Клон розвідник і в те не повірив, вона призналася, що всі гроші стратила на забавах з любовниками.

— Вбила свого чоловіка. В Краснім пов. Калуж Марія Делейович під час сварки з чоловіком побила його гачком по голові, а потім вхопила його за горло і задусила. Вбивниця арештована.

— Пожежа. В Трускавці згоріла віллія „Софія". Вогонь вибух після півночі і був мабуть підложений.

— Фальшивник грошей. На основі стежних листів арештовано, як повідомляють із Вільня, якось Гриньовий під замітом фальшування доларів і інших заграницьких валют. Гриньовий арештували коло села Михнево на відтинку За невич. Мав при собі значну суму заграницьких валют і фальшивий паспорт на назвище купця Наємана.

— Кандидат до нагороди Нобля. Шведськ преса повідомляє, що російський письменник Дмитро Мережковский є найповажнішим кандидатом до літературної нагороди Нобля, як буде призначена в найближчому тижні.

— Податок за могили. Лондонська преса повідомляє, що англіїці, які мають членів рідні, похоронених на території СРСР, дістають офіційне повідомлення від радянської влади, щоб до означеного речіння заплатити податок за могили цих кривників. Інакше „могила перейде на власність держави" себто зможе бути зрівняна з землею. Податок за могили це один із нових засобів добути з чужини гроші.

— Великий обманець. Париский карний суд розглядав справу турка Керіма Бекса, а походження рос. горожанина, що подав себе за князя Солтанова, нби-то власника ковалень нафти в Баку. Бекс був уже 14 разів караний за обманства на суму пів мільйона франків.

— Інтернаціонал на весь СРСР. 7. ц. м. під час маршу демонстрантів на Червоній Площі в колони та оркестри, після виступу з гармат загравали одночасно „Інтернаціонал". Мікрофони, поставлені на цій площі, передають цю музику на весь СРСР. І всі демонстранти на вулицях піснуть його співати.

— Засудили на смерть двох поляків Брунона Поневича й Ол. Каспшака в НьюЙорку. Вони вбили в грабінницьких цілах свого вуйка.

— Фільмові новини. В Берліні висвітлюється тепер фільм нового типу. Є це злука найбільших потуг цього світа: фільми, спорту, радіа і музики. Все в одному. Фільм аветься „Штрів дурх ді Реханг". З одного боку у глядача викликає напруження, як це буває на перегонах, а з другого подає для зручності артиста Рімана. Здавалось, що перегонова частина може дещо за довга. Але напруження від початку йде до самого кінця і маєть вражіння, що сидить не в кіні, а на дійсних перегонах. Другок фільмом є „Скамполь". Доля молодого міської дівчини, що серед життєвих труднощів не траїть охоти до життя. Виглядає все як в сні, розуміється для літчихи Скамполь. Мушкетер

